

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in ob.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži Ljubljana letno 180 D, za pol leta 90 D, mesečno 15 D.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 30. oktobra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 129.

K bodoči trgovski pogodbi med Nemčijo in Anglijo.

Pred kratkim smo bili priobčili v našem listu članek, ki se je pečal s francosko-nemškimi trgovskimi pogajanjimi. Omenili smo že takrat, kako ljubosumno zasleduje Anglija normaliziranje trgovskih odnosov Nemčije napram drugim državam in da je v veliki meri interesirana, da tudi sama uredi končno svoje gospodarske odnose do Nemčije. Ker ne bo treba dolgo čakati, da se prične tudi med Nemčijo in Anglijo trgovinska pogajanja, v sledečem priobčujemo izjavo nemškega »Aussenhandelsverbanda«, iz katere je razvidno, kakšno stališče zavzemajo k predstojecim pogajanjem nemški gospodarski krogi.

»Aussenhandelsverband« smatra, da sedanje brezpogodbno stanje manj škoduje Nemčiji, kakor pa Angliji. Anglija kot dežela svobodne trgovine nima nikake možnosti, da bi izboljšanje svojega izvoza izsilila s kakršnimikoli carinskimi ukrepi. V toliko pomeni prosta trgovina v današnjih razmerah trgovsko-politično slabost.

Napačno in nesmiselno bi pa bilo, ako bi hotela Nemčija ali kaka druga država izrabiti to neenako trgovsko-politično razmerje moči v to, da bi nudila angleškemu uvozu, kar mogoče malo koncesij, ali ga celo oškodovati napram tekmujočim državam. To bi smerilo na okrepitev sicer premaganega, a vedno še prav krepkega angleškega zaščitno-carinskega gibanja. Utegnilo bi mu pomagati sčasoma do zmage. Če se bodo angleškemu blagu radi pomanjkanja pogodbenih koncesijskih možnosti vedno bolj zapirala evropska tržišča, Anglija ne bo več dolgo odlašala, da se tudi oboroži trgovsko-politično. Tako je v lastnem interesu kontinentalnih držav, da ne puste, da bi prišlo do tega. Nasprotno, bilo bi celo pravilno, da se angleškemu uvozu dajo koncesije ne samo v istem obsegu kakor drugim pogodbenim državam, temveč še večje, ki bi stale približno v razmerju do velikih koristi, ki jih nudi svobodna trgovina vsaki uvoznici državi.

Ako se vedno vnovič kaže na nazadovanje angleškega uvoza v Nemčijo, ta argument nikakor ne drži. Če se ne jemlje za podlago le zadnjih mesecev, tedaj se pride do ravno nasprotnega zaključka. Iz mlajših objav angleške zunanje-trgovinske statistike izhaja, da se je celoten izvoz iz Anglije v Nemčijo dvignil od 31,2 milijonov funtov v prvem polletju 1923 na 40,9 funtov v prvem polletju 1924, dočim je uvoz iz Nemčije padel od 16,9 na 14,4 milijonov funtov. V tem prihaja do izraza za Anglijo ugoden učinek stabilizacije nemške valute. V isti dobi pa je uvoz iz Francije in Belgije porasel in izvoz tjakaj padel. Trgovinska bilanca Anglije se je torej v navedeni dobi napram Nemčiji izboljšala, napram Belgiji in Franciji pa poslabšala. Zadnji dve državi pa moreta angleški industriji tako na domačem trgu kakor na inozemskih tržiščih delati mnogo hujšo konkurenco, kakor pa jo more Nemčija.

Enaka slika se pokaže, ako posežemo nazaj in primerjamo delež najvažnejših držav na angleški zunanji trgovini v zadnjih letih napram letu 1913 (v milijonih funtov šterlingov):

Uvoz	1915	1922	1923
Nemčija	80.4	26.5	35.0
Francija	49.5	53.1	64.4
Rusija	40.3	23.9	30.8
Združ. drž. Am.	143.9	223.7	213.5

Izvoz:			
Nemčija	40.7	32.1	42.6
Francija	32.4	55.5	57.6
Rusija	18.1	8.7	9.0
Združ. drž. Am.	30.5	55.8	30.5

Te številke ne vpoštevajo podražitev in razvrednotenje funtov šterlingov. Vsekakor je razvidno, da kaže delež Nemčije (za Rusijo) v uvozu katastrofalno nazadovanje, daleko bolj kakor v izvozu. Ta pa bi bil še mnogo manjši, če bi ne bila povzročila zasedba Poruhra izrednega porastka izvoza angleškega premoga. Vsekakor je značilno, da je dosegel angleški izvoz v Nemčijo ca. 100% in zopet izvoz 87% predvojne vrednosti (1913), uvoz iz Nemčije pa samo okroglo 40%. V letu 1923. je stala Nemčija šele na desetem mestu pri

uvozu, pri izvozu pa že zopet na petem in pri zopetnem izvozu tujih in kolonialnih izdelkov celo na tretjem mestu.

Končno se mora polagati od strani Nemčije odločilno važnost na to, da se pri sklepu trgovske pogodbe pogodbeno uredi tudi trgovski odnosi do angleških kolonij ter odstranijo večina še iz vojne dobe obstoječe uvozne omejitve, naseljevalne prepovedi itd. Predvsem bi bilo želeli, da se čimprej uvedejo trgovska pogajanja z angleškimi dominijoni Kanado, Avstralijo, Novo Zelandijo in Južnoafriško Unijo. Ti nimajo le lastnega carinskega tarifa, temveč vodijo tudi lastno trgovsko politiko in so sklenili deloma tudi samostojne trgovske pogodbe neodvisno od Velike Britanije.

Dr. M. D.:

Prva sodba ljubljanskega borznega razsodišča.

V minolem tednu se je vršila pred razsodiščem ljubljanske borze za blago in vrednote prva ustna razprava in je bila izrečena prva sodba.

Pred početkom razprave je g. dr. Triller kot razpravni predsednik v kratkih in markantnih besedah naglasil pomen te nove trgovske institucije, poudarjajoč med drugim, da pomeni ustanovitev borznega razsodišča novo moderno popolnitev našega rednega trgovskega sodišča in si slovensko gospodarstvo postavlja s tem mejnik v njegovem napredovanju.

Naloga borznega razsodišča — izvajal je dalje — teži v tem, da ubrani komplicirane in drage procese v slučajih, ko si stojijo nasproti stalne obveznosti in kjer se vsled nepredvidnih okoliščin pojavljajo vedno novi obziri. Tu je pozvano borzno razsodišče, da razčisti take procese čim hitreje in ceneje po večjih razsodnikih.

Dasi tudi poslovanje borznega razsodišča ni vezano na ukoreninjenje, trde formalne predpise, kakor je vezano poslovanje rednega sodišča, vsekakor obstojajo tudi za borzno poslovanje gotovi, zakonito določeni predpisi in kar je najvažnejše pri tem, okolnost, da je njegova razsodba podvržena najvišji presoji, to je kontroli javnosti. Radi tega bodo tudi naši gospodarski krogi gledali zaenkrat s skopso na delovanje ljubljanskega borznega razsodišča, toda če se bo tu pokazalo, da ga preveva duh objektivnosti, pravičnosti in strokovnosti, bo tudi splošnost dobila zaupanje v to moderno institucijo ter se je posluževala v obojestranskem interesu. Kakor je cilj institucije idealen, tako ji želi tudi najidealnejši uspeh.

Za tem je sledila razprava, pri kateri je fungiral kot pravni tajnik dvorni svetnik v p. g. Fran Dukić, ki je s svojim globokim in strokovnim znanjem ter dolgoletno, vsestransko sodno prakso pospešil potek razprave, ki se je končala z nastopno

sodbo.

Razsodišče ljubljanske borze za blago in vrednote, sestavljeno po g. dr. K. Trillerju, odvetniku v Ljubljani, kot predsedniku, razsodnikih gg. Viktorju Medenu, Ivanu Jelačinu ml., Andreju Šarabonu in Avgustu Volku, vsi trgovci v Ljubljani, in pravnem tajniku g. Franu Dukiću, dvornem svetniku v p., je v pravni stvari trdke A. v kot tožeče stranke, zastopane po odvetniku dr. X. v zoper trdke B. v kot toženo stranko, zaradi 129.991 Din 58 p na

podlagi danes z obema strankama opravljene ustne razprave po brezuspešnem poskusu poravnave za prav spoznalo:

Tožena trdka je dolžna plačati tožeči trdki 128.930 Din 38 p z 18% obresti od 23. septembra 1924 naprej ter ji povrniti pravdne stroške v znesku 6475 Din, vse to v 24 urah pod izvršbo.

Dejanski stan.

Glasom nespornih sklepnih pisem od 9. oktobra, 4., 12., 14. decembra 1923, 19. januarja, 9. februarja, 3. aprila, 13. in 25. junija 1924 je tožitelj dobavil tožencu večjo množino blaga: cena je bila plačljiva takoj po sprejemu blaga, zamudne obresti so bile dovorjene v sklepnih pismih od 13. in 25. junija 1924 z 18%, a v prejšnjih sklepih s 25%. Računski izvleček od 23. septembra 1924, pod A. tožbe izkazuje s tem dnem saldo na korist tožeče stranke v znesku 129.991 Din 58 p, ki ga vtožuje z 18% obrestmi od 23. septembra 1924 naprej.

Tožiteljin zastopnik je na razpravi popravil tožbeni zahtevek glede paricijskega roka tako, da ima toženec plačati vtoževani znesek s pripadki vred ne v 14 dneh, kakor v tožbi, ampak v 24 urah pod izvršbo.

Toženec priznava pristnost listine od 26. avgusta 1924, pod C., glasom katere se je zavezal, da bo poravnal ves dolg, ki ga ima pri tožitelju, do 20. septembra z obrestmi vred v smislu izmenjanih sklepnih pisem, ter obenem izjavil, da se glede spora, ki bi nastal, podvrže za vse sklepe, za katere je bilo pogojeno doslej razsodišče zagrebške borze, razsodbi razsodišča ljubljanske borze.

V sklepih, ki se nanašajo na predmetne, v izvlečku pod A. označene dobave, sta se bili stranki namreč podvrgli pristojnosti zagrebškega borznega razsodišča.

Tožitelj se je toženčevi izjavi glede podsodnosti razsodišča ljubljanske borze izrečno pridružil glasom pismenega potrdila na isti listini pod C.

V stvari sami je toženec potem, ko je bil njegov predlog, da se mu dovoli rok za odgovor na tožbo in v to svrhu razprava preloži, zavrnjen, izjavil, da proti tožbenemu zahtevku oziroma proti izvlečku pod A. nima ničesar drugega ugovarjati nego, da se niso na njegovo korist vpoštevali njegovi izdatki oziroma računi, in sicer:

a) za razliko na teži poslanega mu blaga 281 Din 75 p,

b) za tožitelju vrnjeno blago 2265 Din,

c) za mesto tožitelja plačano vozni 729 Din 70 p,

d) ravno tako za vplačano vozarino in carino 1061 Din 20 p.

Razsodišče je nato vpogledalo predloženo tožiteljevo pravilno vodeno knjigo »saldakonti«, iz katere sledi, da so bili zneski pod a, b in c upoštevani v toženčevu dobro, in sicer je pod c navedeni znesek 729 Din 70 p izkazan z dnem 31. decembra 1923, v izvlečku pod A. tožencu v dobro, zneska pod a in b (281 Din 75 p in 2265 Din) pa se nanašata na fakturi od 7. in 22. septembra 1923, ki sta bili posebej popolnoma poravnani po odbitku omenjenih dveh zneskov na korist toženca.

Glede zneska pod d pa ni najti niti v knjigi, niti v izvlečku nikakega vpisa.

Tožiteljin zastopnik je nato skril tožbeni zahtevek za gori pod d navedeni znesek 1061 Din 20 p, torej na 128.930 Din 38 p s pridržkom, da dotično terjatev uveljavi eventuelno pozneje.

Toženec, ki je iz začetka na splošno ugovarjal visokosti pogojenih zamudnih obresti, je ta ugovor, po vpogledu v dotična po tožitelju v izvorniku predložena sklepna pisma, opustil.

Razlogi.

Kar se tiče podsodnosti, na katero se je vselej, tudi če ni ugovora, uradoma ozirati, sledi iz gori navedene listine pod C. tožbe, da sta se stranki dogovorili pismeno izrečno na podsodnost razsodišča ljubljanske borze. Podsodnost pozvanega razsodišča je torej utemeljena v §§ 2 b. in 4. pravilnika za borzno razsodišče. Ker pa je toženec v tej listini obenem izjavil, da bo poravnal do 20. septembra 1924 ves dolg, ki ga ima napram tožitelju, z obrestmi vred v smislu izmenjanih sklepnih pisem, je on s tem v bistvu priznal vsaj pravni naslov in zapadlost tožiteljeve terjatve. V sporu je torej le še visokost terjatve. V tem pogledu je toženec ugovarjal le, da niso bili upoštevani v njegovu korist pod a, b, c in d dejanskega stanja označeni zneski. Ta ugovor je, kar se tiče zneskov pod a, b in c neutemeljen. Razsodišče se je namreč pri vpogledu v tožiteljevo knjigo »saldakonti« prepričalo, da so vsi odnosni zneski bili vpoštevani, oziroma tožencu šteti v dobro, in sicer je znesek pod c 729 Din 70 p izkazan v dobro toženca v izvlečku pod z dnem 31. decembra 1923, dočim sta zneska 281 Din 75 p in 2265 Din pod a in b bila vpoštevana v dobro toženca oziroma odbita od njegovega dolga ob priliki izplačanja odnosnih faktur od 7. in 22. septembra 1923. Ista, ki niso zapopadene v izvlečku pod A. Kar se pa tiče postavke 1061 Din 20 p pod d, je tožitelj za ta znesek skril tožbeni zahtevek.

Potemtakem in ker glede visokosti obresti ni več spora, je bilo ugoditi skrčenemu tožbenemu zahtevku ter obsoditi toženca v smislu po tožitelju glede paricijskega roka popravljenega tožbenega zahtevka v plačilo skrčene glavnice z odnosnimi 18% obrestmi, vse to 24 urah (§ 60. pravilnika).

Izrek o stroških je utemeljen v § 59. pravilnika, pri čemer je omeniti, da niti popravek tožbenega zahtevka, niti skrčenje istega nista povzročila tožencu nobenih posebnih stroškov, vsled česar je bilo tožitelju priznati vse pravdne stroške.

Razsodišče ljubljanske borze za blago in vrednote.

J. Podbregar:

Lokalne železnice in železniške tarife. (Konec.)

Naj navedem en slučaj: En vagon žita ali moke 10.000 kg iz postaje Gajdobra (Bačka) do Ljubljane stane 3660.00 Din. Računana je voznina lomljena, in sicer: Gajdobra—Odžaci (lok. železn. Deldunavidiške) 23 km; Odžaci—Bogojevo (lok. žel. Subotica—Palanka) 17 km; Bogojevo—Sisak (dež. žel.) 265 km; Sisak—Ljubljana (juž. žel.) 190 km; skupaj 495 km. Za 495 km bi pa nelomljena voznina znašala za ta vagon Din 2880.00, torej za Din 780.00 manj kakor po sedaj veljavni tarifi. Tako je voznina v tem slučaju za 27% dražja, kakor bi bila pri nelomljenem računanju.

In to dejstvo je ravno pri najvažnejših življenjskih potrebščinah, to je pri žitu in pri moki, najvažnejšega pomena, ker dobivamo mi v Sloveniji ravno te potrebščine iz Vojvodine. In ravno v Vojvodini je razmeroma največ lokalnih železnic. Od vseh prog v vojvodini, katere imajo skupno dolžino 1706 km, je 1350 km lokalnih železnic in 131 km državnih železnic, ki so od ostalega državno-železniškega omrežja ločene po lokalnih železnicah. Torej je skupno 1481 km prog, za katere je treba voznino lomljeno računati. Da to dejstvo na tarife jako neugodno vpliva, je iz prejšnjih izvajanj neposredno razvidno in vpliva jako neugodno na naše trgovsko-gospodarske razmere.

Razen lokalnih železnic pa se še tarifarno posebej računa proge bivše južne železnice, vključno temu, da je bila ta železnica že s 1. januarjem letošnjega leta podržavljena, in nima torej lomljeno računanje v prometu bivših državnih železnic s progami bivše južne železnice sploh nobenega smisla več in je popolnoma proti vsem tarifarnim pravilom.

Da se razvidi, koliko naplačajo trgovski in industrijski krogi vsled teh neurejenih tarifarnih razmer, naj navedem nekaj statistike.

Celokupno železniško omrežje Jugoslavije ima 9884 km. Od tega omrežja odpade: nepretrgane državne železnice (normalnotirne) 5354 km, pretrgane državne železnice (normalnotirne) 292 km, ozkotirne državne železnice 649 km, lokalne železnice (normalnotirne) 2565 km, lokalne železnice (ozkotirne) 168 km, privatne železnice (ozkotirne) 815 km, privatne železnice (ozkotirne, pretrgane) 41 km.

Vidi se torej, da je železniških prog, po katerih se računa vozarina nelomljeno, nekaj čez polovico, natančneje 55%.

Pri tem pa še niso vštete proge bivše južne železnice, katere imajo 532 km glavnih in 208 km lokalnih prog, katere se pa vse v prometu z državno železnico lomljeno računajo. Ako upoštevamo še te proge, pridejo do vsote celokupnega omrežja 10.624 km proti 5354 km nepretrganega omrežja državnih železnic, torej ravno 50%.

Da morajo take razmere slabo vplivati na trgovino in industrijo, je jasno, in bi bil skrajni čas, da se tem nezdram razmeram naredi enkrat konec.

Ali naj se uvede zopet sistem posebnih pogodnosti (pogodnostnih tarifnih stavkov) za artikole, ki se en masse prevažajo, ali pa se naj prekinje lomljeno računanje, ker nima danes več tistega smisla, kakor svoječasno, in kar bi bilo radi enotnosti tarife tudi tako za železniško upravo, kakor tudi za trgovske in industrijske interese najbolj enostavno in najbolj priporočljivo.

K sklepu naj omenim še neki tarifni nonsens, kateri sicer ni v neposredni zvezi z vprašanjem lomljenja tarif, pač pa je tudi velikega pomena za naše privredne proge. V mislih imam namreč takozvane manipulacijske pristojbine v postajah Celje, Ljubljana gl. kol., Sisak in Zagreb-Sava. Te manipulacijske pristojbine so imele smisel tedaj, ko je bila še južna železnica privatna. Ako je bila namreč naslovljena pošiljatev od kakke postaje državne železnice (n. pr. iz Kranja) v Ljubljano gl. kol. (ki je

bil last južne železnice), je dobila vso voznino državna železnica, ker južna železnica ni bila niti z enim kilometrom udeležena pri transportu. Ker je pa imela manipulacijska dela pri oddaji blaga, si je zaračunala takozvano manipulacijsko pristojbino, katere je bila tedaj popolnoma na mestu, je pa danes, po podržavljenju južne železnice, popolnoma nepotrebna in nima več eksistenčne pravice in bi se morala torej ukiniti, ker bi danes z isto pravico lahko računali manipulacijsko pristojbino za postajo Jesenice ali sploh za vsako postajo.

Da se bo razvidelo, kake tarifne nelegične posledice ima računanje te manipulacijske pristojbine, naj navedem zopet primere:

Ako pošljem vagon lesa iz postaje Dovje v postajo Ljubljana gor. kol., moram računati sledeče: razdalja 74 km, razred B, 680 para za 100 kg, to je za 10.000 kg 680.00 Din. Dovje—Ljubljana gl. kol. 75 km, razred B, 680 para za 100 kg, torej 680.00 Din in manipulacijska pristojbina 100 p za 100 kg, t. j. 100 Din, skupaj 780 Din. Dovje—Ljubljana dol. kol. 75 in 5 km, skupaj 80 km 680 p za 100 kg, torej zopet 680 Din. Voznina pride torej iz Dovjega do Ljubljane dol. kol. cenejša, kakor na glavni kolodvor, vključno temu, da je prva kilometerska razdalja daljša od druge.

Podobno je tudi s transporti od postaj doljenjskih železnic, kakor n. pr. iz Novega mesta v Ljubljano, kjer je tudi voznina na gorenjski kolodvor cenejša, kakor pa na glavni kolodvor.

Iz predstojen izvajanj je razvidno, kako so naše železniške tarife še pomanjkljive in bi se morali naši privredni krogi z vso energijo zavzeti za to, da se ti nedostatki odpravijo in da se tudi v naši državi začne s pametno tarifno politiko, katere bo lahko zadovoljila tako železniški erar kakor tudi naše trgovce in industrije. Obe strani bi imeli od tega korist, kar bi le dobro in blagodejno vplivalo na naše narodno gospodarstvo.

Iz davčne prakse.

(Važna razsodba celjskega upravnega sodišča.)

(Konec.)

Tudi vpogled v knjige je izgubil svojo važnost, ki jo je imel za odmereno postopanje I. stopnje in je ta dokaz brez vsakega nadaljnjega pomena za ugotovitev odmerne podlage prizivne komisije. Tega dokaza se tedaj ne more in ne sme uporabljati niti v prid stališča prizivne komisije, niti v škodo strankinega stališča, ker se dokazna snov (promet) in odmerne podlage (dohodki-odbitki) prizivne komisije ne krijejo. Ta dokaz tedaj pravno ne obstoja, oziroma je nastopil stanje, kakor da bi ne bil nikdar ponujen oziroma nikdar izvršen. Sklicvanje v izpodbijani odločbi na to, da se dokaz z vpogledom v knjige ni posrečil, je tedaj zaključek, ki sloni na napačni premisi, da bi se moral z vpogledom dokazati čisti dobiček, kar pa nasprotuje vsebini administrativnih spisov. Tudi v tem oziru gre za bistveno pomanjkljivost v postopanju, ker stranka v teku prizivnega postopanja ni doznala za novi dejanski stan in tedaj tudi ni zamogla svojega pravnega stališča temu stanu primerno urediti oziroma se ji ni dalo priložnosti doprinesiti nasproti novemu stališču prizivne komisije svoje nove dokaze.

2. Kar se tiče tožbene točke pod 2., je pritrditi strankinemu naziranju, da je postopanje v pogledu uporabe § 213. pomanjkljivo. Odmera I. stopnje se je faktično izvršila na podlagi § 213. zakona o osebnih davkih. Stranka je prosila za svoj priziv za naznanitev odmerne podlage. Stranki so se pri tej priliki sicer povedali dohodki vseh dohodnih virov, ni se je pa obvestilo, niti da se je ugotovil dohodek z uporabo § 213., niti, iz katerih razlogov se je uporabljal § 213. V tem oziru oblastveno postopanje nasprotuje jasnemu predpisu 3. odst.

§ 218., ki določuje, da se morajo davč. obvezancu naznaniti na njegovo prošnjo v svrhu priziva razlogi odmere. Razlogi odmere pa niso samo zakoniti predpisi, ki so se uporabljali, nego tudi tiste okoliščine in preudarki, ki so bili na strani odmerjajočega oblastva merodajni za uporabo teh zakonskih določil. Ker se stranki niso naznanili niti zakonska določila niti stvarne okoliščine in preudarki oblastva, stranka sploh ni mogla zaznati in tudi ni zaznala, da in zakaj da so se uporabljali pri odmeri kontumačne posledice § 213., tako, da je ostala brez vsake možnosti obrambe in odpora proti uporabi tega paragrafa v administrativnem postopanju. Kršila se je tedaj očitno pravica strankinega doznavanja. Nadalje prizivna komisija ni morda iz lastnega nagiba izrekla kontumac preko oblastva i. stopnje, k čemur bi ista bila po § 222. upravičena, nego je, kakor razvidno iz administrativnih spisov, potrdila kontumačni izrek I. stopnje, ni pa v izpodbijani odločbi, ki se je izdala o prizivu zoper odmero dohodnine, navedla nobenih razlogov, to je okoliščin in preudarkov, ki so privedli prizivno komisijo do potrditve uporabe § 213. Izrek samo, da se je odmera od strani prizivne komisije izvršila na podlagi § 213., nikakor ni zadosten, kar je posebno razvidno iz tega, da stranka glasom tožbe ne razume in faktično ni mogla razumeti, kako se more upravno oblastvo sklicevati na § 213., ko je vendar zadostila vsem zahtevam oblastva. Stranki je s takim postopanjem bila vzeta možnost navesti v tožbi protirazloge proti uporabi § 213., pa tudi upravno sodišče, ki je prišlo z vložitvijo tožbe v položaj, da mora presojeti upravičenost uporabe § 213., ni bilo vsled pomanjkanja vsakega razloga v stanu, da reši uspešno vprašanje, je li uporaba večkrat omenjenega paragrafa v dejanskem in pravnem stanju utemeljena ali ne. Da je takšno postopanje pomanjkljivo, da ne odgovarja splošnim načelom administrativnega postopanja, posebno še načelom davčne uprave, ki sloni na poglavitnem načelu strankine pravice do doznavanja, je več kot jasno, upravno sodišče je smatralo pa to pomanjkljivost tudi kot bistveno in v takšni nujni zvezi s tožbeno točko 2., da jo je moralo upoštevati uradoma, ne da bi jo tožba sama izrečno navedla. Naravno je pa za presojo pravilnosti postopanja prepozno, da toženo oblastvo šele v odgovoru na tožbo navede svoje razloge, ker je predmet tega spora samo postopanje administrativnega oblastva in predmet tožbe samo prej omenjena odločba prizivne komisije, v katero bi bili spadali v odgovoru na tožbo navedeni razlogi, v katerem slučaju bi jih zamoglo upravno sodišče upoštevati oziroma presojati.

3. Kar se tiče tožbene točke 3., da se ni izvedel predlagani dokaz po izvedenih o vprašanju čistega dohodka pri prodaji na debelo in prodaji na drobno, je ta dokaz postal z ozirom na to brezpredmeten, ker se prizivna komisija pri svoji odmeri ni več naslanjala na promet in odstotni dobiček od tega, temveč določila čisti dohodek na podlagi določil § 165. zakona o osebnih davkih. Ker pa stranka ni zaznala o tem predugačenju odmerne podlage, ni zamogla temu primerno svoje dokazne predloge prilagoditi. V tem postopanju administrativnega oblastva tiči, kakor že navedeno sub 1., bistvena pomanjkljivost.

Upravno sodišče je upravni akt iz teh razlogov razveljavilo v smislu čl. 26. upravnosodnega zakona, ker se niso v upravnem postopanju upoštevale bistvene oblike postopanja, predpisane v večkrat omenjenem zakonu o neposrednih davkih in izvršilnih naredbah k temu zakonu.

Fakturna podsodnost.

(Iz trgovinskospodne prakse.)

Zastopnik neke tožene stranke, neke tvrdke v Srbiji, je bil v tožiteljini prodajalni nakupil nekaj blaga, ki ga je takoj plačal. Po navedbah tožeče stranke pa se je njeni blagajničarki pripetila pomota, da je bankovec za tisoč dinarjev vzela ne za štiritisoč kron, temveč za štiritisoč dinarjev. Radi razlike tritisoč dinarjev je tožiteljica podala tožbo pri našem sodišču, sklicujoč se na fakturno podsodnost, katero utemeljuje tako, da je po sklepu pogodbe zastopnik tožene tvrdke prejel fakturo, na kateri je bila zaznamba, da se plača in toži v Ljubljani, da tej fakturi ni ugovarjal, marveč izjavil, da kupnino takoj poravnava. S tem računom je potem odšel k blagajni, kjer je plačal, po pomoti blagajničarke premalo. Blagajničarka mu je na fakturo plačilo takoj potrdila, seveda pomotoma preveč.

Tožena stranka je prigovarjala pristojnosti ljubljanskega sodišča, češ da je njen zastopnik blago prevzel in izjavil, da bode takoj plačal. Ker se je moral izkazati njej nasproti, je zahteval detajlirano pobotnico, katero mu je dala blagajničarka v obliki saldiranega računa. Iz tega sledi, da ta račun sploh ni imel funkcije fakture, kakor jo ima v mislih zakon, da ni bil izročen pred prevzemom ali vsaj istočasno z blagom in tudi za to, da se ustanovi podsodnost. To je navadna pobotnica, ki se je slučajno napravila na tiskovino, ki se uporablja za fakture s tiskanim fakturnim zaznamkom, ne da bi bila le ena prizadetih strank mislila s tem na to, da se sporazumno podvrže podsodnosti tega ali onega sodišča.

Pravno sodišče je tožbi ugodilo. Ker je vzelo, da je njegova podsodnost utemeljena iz drugih razlogov, se o fakturni podsodnosti ni izreklo. Na rekurz tožene stranke je pa rekurno sodišče sodbo razveljavilo in tožbo radi nepristojnosti pravnega sodišča odbilo.

Izreklo je rekurno sodišče, da ne veljajo ti drugi razlogi za podsodnost pozvanega sodišča, da pa tudi fakturna podsodnost ni dana. Sicer da je res, da ima račun oblikovno vsebino trgovske fakture, kajti označeno je v njem na eni strani podrobno dobavljeno blago, na drugi strani pa kupnina. Toda istotako, da ni dvoma, da je tožiteljica račun zapisala in ga zastopniku izročila samo na njegovo prošnjo, torej njemu za uslugo, ne pa iz lastne volje, zlasti pa ne z namenom in voljo, da mu stavi ponudbo (§ 862 o. d. z.), da se ustanovi podsodnost po drugem odstavku § 88. j. n. (fakturna podsodnost). V tem odstavku da je uzakonjena fikcija, da je podsodnost smatrati za dogovorjeno med trgovci, če sprejme prejemnik fakturo s fakturno klavzulo, kje da se plača in toži, ne da bi ugovarjal. Toda neobhodni pogoj taki domnevi da je, da faktura tudi glede klavzule nosi in izraža resnično voljo odposiljalčeve, kar se pa tu ni zgodilo.

Revizijsko sodišče je rekurnemu sodišču pritrdilo. Predmetni račun s pripisom »Plača in toži se v Ljubljani« je bil saldiran izročen toženki na roke njenega pooblaščenca obenem z nakupljenim blagom. Oboje je pooblaščenec sprejel brez vsake graje ali opombe. Redoma bi bilo radi tega smatrati, da je tožena stranka sprejela tudi pripis glede podsodnosti. Po ugotovitvah rekurnega sodišča pa ni šla volja strank ob izdaji in prejemu računa za tem, da se ustanovi podsodnost. Tem ugotovitvam revizijski rekurz ne oporeka, nego samo izvaja, da ne gre raziskovati volje strank ob izdaji faktur glede pomena in namena zaznamka o kraju plačila in tožljivosti, ter navaja še, da se je faktura izdala kakor vedno v takih primerih, ker da je tudi tu smatrati, da se je kupčijski posel opravil med odsotnimi in se je blago s fakturo namesto po pošti pač poslalo po pooblaščenca.

Ali s temi izvajanjmi ni ovržena pravilnost pravnega mnenja rekurnega sodišča. Ker po njegovi neizpodbija-

ni utogoviti volja tožeče stranke ni šla za ponudbo, da se naj za morebitne spore iz te kupčije ustanovi podsodnost ljubljanskega sodišča, je logično pravilno sklepati, da nasprotna stranka take ponudbe ni sprejela. Smatrati je torej, da do faktorne podsodnosti ni prišlo, kakor da račun ne bi bil imel dotičnega zaznamka. To je pa z ozirom na stvarni položaj tudi povsem naravno. Blago je bilo izbrano in, vsaj dozdevno, plačano. Izdaja saldirane fakture kaže, da je imelo samo smoter potrditi plačilo kupnine, ne pa služiti za fakturo o kraju plačila in tožbe. Sodišče ima pa dolžnost, da se ob ugovoru toženca bavi tudi z vprašanjem, ali so podani pogoji faktorne podsodnosti, torej v prvi vrsti, ali obstoja pravilna faktura, ki more služiti za ustanovitev take podsodnosti, in torej ni pritrditi revizijskemu rekurzu, da se ima sodišče držati pri razmotrivanju in presoji tega vprašanja samo formalnega dejstva, da je predložena faktura opremljena z označenim zaznamkom.

rst.

Trgovina.

Borzo razsodišče ljubljanske borze že posluje. Stvar je za večji del naših trgovskih krogov nova. Opozorjamo zato na članek »Borzo razsodišče« v 10. št. »Trgovskega tovariša, mesečnika Slov. trg. društva Merkur. Članek nas seznaja z uredniki borznega razsodišča in je posebno zanimiv, ker daje praktične nasvete trgovcem, posebe pa še tudi, kako naj ravna, če hočejo tudi za izvenborzne kupčije doseči borzno podsodnost za slučaj spora.

Podrobna trgovska organizacija. — V Zagrebu so se dne 16. t. m. sestali nekateri grosisti galanterijskega blaga, drobnarije in pletenin, da se dogovore o pogojih in prodajanju blaga. Po daljši debati se je neobvezno sklenilo, da se naj od kupcev zahteva primerno naplačilo takoj pri sklepu kupčije, ker je nemogoče pri sedanjem položaju kreditirati tako blago kakor carino. Kupcu se dovoli primeren skonto, čigar višina se ravna po tem, ali plača blago takoj ali tekom 30, 60 oziroma 90 dni. Za kršitve kupne pogodbe naj se v pogodbah samih določi posebna konvencionalna denarna globa. Sklepi so za enkrat neobvezni, ker se nameravajo inicijatorji obrniti na vse trgovske organizacije, da podajo svoje nasvete in izrazijo svoje želje.

Rumunska sladkorna kampanja. — Splošno se pričakuje, da bo spričo ugodne letine sladkorne pese v Rumuniji lastna produkcija krila domačo potrebo in da Rumuniji letos ne bo treba uvažati sladkorja. Cene se gibljejo od 28 do 30 lejev.

Industrija.

Izvoz sirovih (neobdelanih) kož. — Trgovci s kožami v Bosni in Hercegovini se prizadevajo, da bi se ukinila izvozna prepoved sirovih (neobdelanih) kož. Svoje prizadevanje utemeljujejo s trditvijo, da so izdelki naših tovarn za 80% dražji nego izdelki inozemskih tovarn, katerim nameravajo kože dobavljati. O njihovi prošnji se vrši te dni pri ministrstvu trgovine in industrije posebna konferenca, na kateri se jim bo nudila prilika, da svoje zahteve in navedbe podrobneje utemelje.

Denarstvo.

Agencije Narodne banke. — Prva agencija Narodne banke se v kratkem osnuje na Sušaku v okrilju tamošnje Primorske banke. O zahtevah gospodarskih krogov, da se osnujejo nadaljnje agencije v Brodu, Dubrovniku in drugih trgovskih središčih, bo upravni odbor Narodne banke pozneje odločal.

Maksimiranje obrestne mere na 18%. — Beogradsko »Vreme« priobčuje kot epilog k zadnji seji uprave Narodne banke v eni zadnjih številčk uvodni članek, v katerem trdi, da Narodna banka ne bo več dopuščala v privatnem poslovanju višje nego 18% obrestne mere, to je trikrat višje od njene obrestne mere. Pri odobravanju kreditov bo Narodna banka upoštevala, kolikšne obresti pobirajo od svojih dolžnikov denarni zavodi, ki imajo pri njej kredit. Računa se, da imajo od poldruga milijarde dinarjev kreditov Narodne banke za gospodarske namene, v rokah najmanj 800 milijonov dinarjev denarni zavodi, ki

plačajo Narodni banki 48 milijonov dinarjev obresti, dočim pobirajo sami 20 do 40% obresti in dobijo na teh obrestih na leto 160 do 320 milijonov. Narodna banka namerava zahtevati, da poberejo na obrestih le 144 milijonov, ker smatra, da je razlika po 96 milijonov zadostna za kritje režije in rizika. Ako bi se denarni zavodi ne ozirali na željo Narodne banke, jim bo odpovedala kredit, za katerega plačujejo le 6% obresti. Ako se želja Narodne banke uresniči, bo znižanje obrestne mere jako blagodejno vplivalo na naše gospodarske prilike, osobito, ker imajo denarni zavodi preko štirih milijard dinarjev tujih denarnih sredstev in bi pri odobravanju kreditov ne mogli ločiti kreditov po njih izvoru in za ene zahtevati 18%, za druge pa 20 do 40% obresti. Kako se bo razvila akcija Narodne banke, se danes ne more niti približno trditi, smatramo pa jo za prvi korak k ozdravljenju težkih prilik, katere povzročajo našim gospodarskim krogom visoke obresti za razne nujno potrebne kredite.

Statistični pregled poslovanja članic Zadrugne zveze v Ljubljani za l. 1922. Število vseh članic je znašalo 505. (V tem številu je zapadenih tudi 68 zadrug, ki niso poslale računskih zaključkov). Skupno število članov v tem pregledu izkazanih zadrug je znašalo 97.899. Od teh jih odpade povprečno na posamezno hranilnico in posojilnico 243, na posamezno nabavno in prodajno zadrugo 371, mlekarstvo zadrugo 158, živinorejsko zadrugo 21, zadrugo elektrarno 64, stavbinsko zadrugo 78, obrtno zadrugo 135, kmetijsko strojno zadrugo 39 in na posamezno izmed ostalih zadrug 68. — Celokupni promet vseh zadrug (izvz. osr. zadruge) je znašal 1.081.796.383,44 dinarjev, vsota njihovih deležev pa 1.758.577,03 Din. Skupni rezervni zakla-

di so znašali 2.706.513,01 Din, skupni čisti dobiček pa 1.387.539,82 Din. — Napram prejšnjemu letu je število združnikov zrastle za 1967 članov, vsota njihovih deležev pa za 324.009,53² Din, celokupni promet vseh izkazanih zadrug pa se je zvišal za 460.070.726,11 Din, kar znači, da se je skoraj podvojil. Hranilne vloge so narastle od prejšnjega leta za 40.679.217,07² Din, posojila pa so se pomnožila za 36.337.877,83² Din. Rezervni zakladi so narastli za 817.501,38² dinarjev, skupni dobiček pa je bil v tem letu manjši za 1.376.495,91 Din. Ta razlika izhaja od nabavnih in prodajnih zadrug, kjer je bil celotni dobiček v letu 1922 manjši od prejšnjega za celih 1.955.759,36² Din. Poleg tega je tudi vsota izgub pri teh zadrugah narastla za 64.192,66² Din, kar znači, da se je napram prejšnjemu letu skoro potrojila. Upravni stroški so znašali pri hranilnicah in posojilnicah 2,33 % pri nabavnih in prodajnih zadrugah 11,86 % pri mlekarstvih zadrugah 2,37 %, pri obrtnih zadrugah pa 1,51 % prometa. — Obrestna mera pri hranilnicah se je gibala za vloge po veliki večini med po 4 in 5 1/2 %, za posojila pa med 5 1/2 % in 6 1/2 %. Pri rastek hranilnih vlog presega dvige za 31.265.556,61 Din, dana posojila pa vsoto vrnjenih posojil za 27.190.072,10 Din.

Obtok bankovcev v Srednji Evropi. — Po stanju dne 15. oktobra t. l. je imela Avstrija v obtoku novčanic za 7667 milijard kron, Nemčija za 1519 milijonov biljonov mark, Češkoslovaška za 7899 milijonov kron, Ogrska za 4,131.336 milijonov kron in naša država za 6026 milijonov dinarjev. Pri nas se je obtok novčanic zvišal za 25 milijonov dinarjev, na Češkoslovaškem pa znižal od 8912 na 7899, to je za 1013 milijonov. V ostalih državah se je obtok vsled inflacije neprimerno zvišal.

ščino 1500 vagonov; 5. Hrvatsko Zagorje z letno potreboščino 800 vagonov in 6. Slovenija z letno potreboščino 5000 vagonov. Razdelitev določenih kontingentov je poverjena poljedelskim organizacijam in ustanovam, za Slovenijo pa Zadrugni zvezi v Ljubljani, Zadrugni zvezi v Celju in Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani. Prometno ministrstvo bo izdalo organizacijam primerno število poverjenih tovrstnih listov. Najmanjša daljava, za katero se sme izrabiti dovoljeno ugodnost, znaša 400 tarifskih kilometrov. Ugodnost se sme izrabljati do preklica, najdalje pa do 30. junija 1925. Pogodniki ne smejo produktov, katere so tovorili po znižani tarifi, niti izvažati niti uporabljati za spekulativne namene.

Izvoz in uvoz.

Gibanje izvoza in uvoza po parobrodih našega broderskega sindikata. — Iz naše države je po Donavi v Bratislavo došlo v mesecih avgust in september t. l. 11.936.257 kg pšenice, 2.454.898 kg koruze, 303.900 kg sode, 91.800 kg moke in 10.574 kg raznega blaga, skupaj torej 14.797.429 kg. V istem času so naši parobrodi uvozili iz Bratislave v našo državo 1.344.300 kg premoga, 540.000 kg koksa in 58.123 kg raznega blaga, skupaj 1.942.423 kg. Naše rečno brodogojstvo je torej v omenjenih mesecih veliko več blaga izvozilo iz naše države, nego ga je uvozilo.

Iz naših organizacij.

Knjigovodski tečaj trgovskega društva v Celju. Po sedajšnjih prijavah je zanimanje za ta tečaj prav razveseljujoče. Tečaj se odpravi v kratkem, čim se uredi vprašanje učnih prostorov. Društvo pričakuje, da mu bo mogoče to vprašanje kmalu urediti. Kakor hitro bodo učni prostori zasigurani, razpošlje vsem zainteresiranim pristopnice.

Poučni tečaj trgovskega društva v Celju. — Trgovski nastavljenici izražajo željo, da bi se poleg knjigovodskega tečaja otvoril v Celju še tečaj za francoščino ali italijanščino. Društvo bo rade volje ustreglo izraženi želji, ako se prijavijo zadostno število zainteresiranih. Vsled tega vabi vse one, ki bi se hoteli udeležiti tečaja, da takoj pošljejo prijave društvenemu tajništvu in pričakuje, da se bodo društveniki v obilnem številu poslužili ugodne prilike, da se priuče enemu navedenih jezikov, ki sta za trgovsko poslovanje, ako hočemo napredovati, neobhodno potrebna.

Razno.

Prodaja tobačnega prahu. — Trgovski vrtnarji so vedno rabili v svojih vrtovih in rastlinjakih za pobiranje mrčesa in žuželk tobačni ekstrakt. Ekstrakt je zanesljivo sredstvo, s katerim se more varovati rastline pred poškodovanjem od mrčesa in jih gojiti v taki meri, kakor to zahteva umno cvetlično in zelenjadno kultiviranje. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani se je obrnila na monopolno upravo s prošnjo, da znova prične s prodajo ekstrakta. Monopolna uprava je na to vlogo zbornici sporočila, da v doglednem času ne more še pričeti s fabrikacijo, odnosno prodajo tobačnega ekstrakta. Da ugotovi vsaj delno željo zainteresiranih, je pripravljena prodajati namesto tobačnega ekstrakta tobačni prah, katerega bi preje denaturalizirala s 5% petroleja. Cene za denaturirani tobačni prah bi določila monopolna uprava. V zadevi se vrše še poizvedbe glede količine, katero bi potrebovali zainteresirani. Ako te poizvedbe ugodno izpadajo, bo monopolna uprava izdala detajlna navodila in pogoje za nakup denaturiranega tobačnega prahu.

Avtomobilske nesreče v Ameriki. — Število avtomobilskih smrtnih nesreč stalno narašča. Uradna statistika priznava, da je v letu 1923. pri avtomobilskih nesrečah izgubilo 14.412 ljudi življenja, to je 14,9 na 100.000 prebivalcev. V prejšnjih letih je bil odstotek manjši in je znašal leta 1919.: 9,4, leta 1920.: 10,4, leta 1921.: 12,5. Največ nesreč se pripeti v Kaliforniji.

Znižanje poštne v Švici. — Švicarska pošta uprava je znižala poštino za dopisnice v mednarodnem prometu od 25 na 20 švicarskih santimov.

Kongres svetovne poštne zveze. — Letošnji kongres v Stockholmu je po redu deveti kongres izza ustanovitve sve-

Davki in takse.

Razgrinjanje davčnih predpisov v Ameriki. Ameriška davčna oblastva so javno razgrnila davčne predpise. Vsled te razgrnitve je nastalo veliko razburjenje po vsej Ameriki, ker se splošno smatra to za razkrivanje zasebnih razmer. Naval na finančne urade je ogromen, ker hoče marsikdo porabiti ugodno priliko in se informirati o premoženjskih razmerah znanih oseb za povsem druge namene, nego jih hoče doseči finančna uprava.

Proti previsokim davkom. — V nedeljo dne 26. t. m. se je vršil v Zagrebu številno obiskan shod zveze hrvatskih obrtnikov, ki se je pečal v prvi vrsti s preobčutno davčno obremenitvijo. V resolucijah, sprejetih na tem shodu, zahtevajo hrvatski obrtniki med drugim, da se ukine pobiranje linearnega poviška na davke, katere plačuje obrtništvo, oprosti brez razlike vse obrtnike davka na poslovni promet ter da se pospeši izenačenje davkov za celo državo.

Carina.

Carine prosti uvoz potrebščin za industrije in obrtnike. — O vseh predmetih, katere uvažajo industriji in obrtniki ali njih družbe na podlagi splošno znanega razpisa št. 61.602 carine prosto, pod pogojem, da jih porabljajo izključno za svojo potrebo ali za potrebo svojih članov, morajo voditi posebne knjige, iz katerih je razvidno, kje in za kaj so bili uporabljeni. Uvozniki so zavezani, organom carinskih oblastev dopuščati vpogled v te knjige in njih podatke primerjati z dejanskim stanjem. Iz knjige

se mora vsak čas razvideti, koliko je blaga porabljenega in koliko ga je še v zalogi. Kakor nam je znano, so začeli v zadnjem času carinski organi posvečati posebno pozornost kontroli teh knjig in so bili nekateri uvozniki, ki niso imeli knjig v redu, občutno kaznovani. Kazen je visoka, znaša namreč po čl. 163. carinskega zakona desetkratno carino. Da ne bi prišli zainteresirani, ki se poslužujejo ugodnosti omenjenega razpisa, v navzkrižje s carinarnico, jim svetujemo, da se strogo ravna po predpisih, kajti še tako malenkostna nepravilnost se strogo kaznuje in se izgovori, da uvozniku niso bili znani pogoji za carine prost uvoz, principijsko ne upoštevajo.

Promet.

Političen obhod in razlastilno postopanje za železnico Ormož—Murska Sobota potrebnih zemljišč se vrši glede železniške proge v Prekmurju dne 4. novembra t. l. in po potrebi še naslednje dni. Komisija se sestane 4. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne pri železniškem mostu pri Veržeju, desni breg Mure v km 9,75 železnice.

Prevoz živil v pasivne kraje. — Generalna direkcija državnih železnic objavlja v Službenih Novinah z dne 25. t. m. odlok ministrskega sveta z dne 9. t. m., s katerim se je znižala prevoznina za moko, žito in koruzo za 40% normalne železniške tarife. Kot pasivni kraji so upravičeni: 1. Črna gora z letno potreboščino 3000 vagonov, 2. Dalmacija z letno potreboščino 4000 vagonov; 3. Hercegovina z letno potreboščino 2500 vagonov; 4. Lika in Gorski Kotor z letno potreb-

točne poštne zveze v letu 1874. Zveza praznuje torej hkratu tudi svojo petdesetletnico. Kongres je otvoril švedski kralj v navzočnosti kraljice, vlade, diplomatskega zbora in najuglednejših državnikov. Na tem kongresu so našo državo zastopali generalni poštni ravnatelj Dimitrijevič in načelniki Tutudžić, Kovačič in Krbavac.

Ljubljanska borza.

dne 29. oktobra 1924.

Blago: Les: smrekovi in jelovi hlodi, 4 m dolžine, 25.60 prem., fco nakladalna postaja, blago 305; deske 20, 25, 30, III. vrsta, fco meja, bl. 530; hrastovi frizi, 6, 7, 8, 9, fco meja, denar 1450; češnjev krklji od 40 cm napr., zdravo blago, fco nakladalna postaja, za 100 kg, 1 vagon, denar 100, blago 105, zaključek 100; bukova drva, 1 m dolžine, napolsuhe, fco nakladalna postaja, blago 25. — Zito in poljski pridelki: Pšenica: domača, fco Ljubljana, den. 400; bačka, par. Ljubljana, bl. 440; koroška bačka, par. Ljubljana, bl. 335; koroška nova, fco Ljubljana, 1 vagon, den. 215, bl. 220, zaklj. 215; oves bački, par. Ljubljana, bl. 335; laneo seme, par. Ljubljana, den. 680; pšenična moka bačka »0«, fco Ljubljana, bl. 630; pšenični otrobi, b/n, fco Ljubljana, bl. 210. Fižol: ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans., bl. 580, ribničan, orig., fco Ljubljana, den. 440; prepeličar, očiščen, b/n, fco Postojna trans., 1 vagon, den. 560, bl. 575, zaklj. 575; prepeličar, orig., fco Ljubljana, den. 440; mandolon, orig., fco Ljubljana, den. 395; rujavi, orig., fco Ljubljana, den. 400; orehi, b/n, belo sušeni, brez koščakov, fco naklad. postaja, den. 650; jabolka za prešanje, fco nakladalna postaja, den. 85.

Vrednote: 7 ½ investicijsko posojilo iz leta 1921, blago 61, zaključek 63; Loterijska 2 ¼ državna renta za vojno škodo, den. 110, bl. 111, zaklj. 110; Celjska posojilnica, den. 209; Ljublj. kreditna banka, den. 215, bl. 230; Merkantilna banka, Kočevje, den. 124, bl. 128; Prva hrvatska štedionica, den. 914; Slavenska banka, bl. 90; Strojne tovarne in livarne den. 130, bl. 150; Združ. papirnice, bl. 120; »Split«, anon. dr. za cement Portland, den. 1420, bl. 1450; »Nihag«, d. d., Zagreb, bl. 85; 4 ¼ % zastav. listi Kranjske dež. banke, bl. 17.50; 4 ¼ % kom. zadolž. Kranjske dež. banke, bl. 89.

Tržna poročila.

SLADKOR.

Sladkorne tovarne so sklenile kartelno pogodbo za prodajo sladkorja v tuzemstvu. Bistvo pogodbe je, da se določi vsaki tovarni kontingent, katerega sme prodajati le po določeni ceni, ki se ravna po svetovni pariteti upoštevaje zaščitno carino. Posamezne tovarne zatrjujejo, da bodo v tuzemstvu prodajale sladkor za en dinar pod notranjo pariteto. Vendar je dvomljivo, da se bo to uresničilo, ker se splošno domneva, da bodo tovarne ceno prav kmalu dvignile do svetovne paritete. Tovarne prodajajo sedaj sladkor: na drobno manje količine po 14 Din, polvagonске količine po 13 Din 75 p in vagonске količine po 13 Din 50 p. Sladkor v kockah je 2 Din dražji.

V trgovskih krogih je odpor proti kartelu precejšen in nekateri grosisti se resno bavijo z mislijo, da bi kljub nadprodukciji v lastni državi začeli sladkor uvažati. Tako piše neki ugledni beo-

grajski veletrgovec v »Privrednem pregledu«, da ne more kupovati sladkorja po kartelnih cenah. Letošnja letina je bila povsod jako ugodna. Cene povsod padajo. Danes se more češki sladkor kupiti v termiski kupčiji po 19 angleških funtov 1000 kg, a, kakor ga obveščajo njegovi trgovski prijatelji, je upanje, da se bo cena še znižala na 17 funtov, morebiti tudi na 16. Ako se upošteva pričakovano znižanje cen, bi stal sladkor v Trstu, ako obdrži dinar sedanjí kurz, po 5 Din 40 p, s carino in trošarino vred pa 13 Din 70 p. To pa še ni vse, ker se je treba ozirati na dinarski kurz in z njim računati. Po njegovem mišljenju in po njegovih praktičnih izkušnjah se bo kurz kmalu precej dvignil, ker bi bil dinar stal že danes višje, ako bi ga Narodna banka ne zadrževala. Čim se vladna kriza ugodno reši, se bo dinar brez dvoma še nadalje dvignil. Ako se dinar dvigne kljub intervenciji Narodne banke, ki tudi ne bo mogla trajno vplivati na njegovo stanje, na primer na 8.50 švicarskih frankov in se cena sladkorja zniža na 17 funtov, bomo mogli dobiti v Beograd inozemski sladkor po 12 Din 50 p. Naj tovarne še nadalje dvigajo cene sladkorja. Dopisnik ga ne bo kupoval. Tovarne se pa naj potem tudi ne čudijo, ako bo v doglednem času prodajal detajlistom inozemski sladkor po 12 Din 70 p.

Ako se bodo pričakovanja beograjskega grosista uresničila, danes še ni jasno, zanimivo pa je njegovo stališče kot praktika, ki presoja položaj od vseh strani.

Splošno se domneva, da so interesi posameznih tovarn prerasli in da se zaradi tega kartel ne bo mogel držati niti mesec dni.

Dobava, prodaja.

Dobava zamaškov. — Ekonomsko odeljenje direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave 5000 komadov zamaškov iz plutovine po vzorcu, ki se nahaja pri tem odeljenju na vpogled.

Dobava gasilne brizgalke. Direktija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema 10. novembra t. l. ponudbe glede dobave ene gasilne brizgalke.

Državna borza dela v Mariboru (25. okt.). Od 19. do 25. oktobra t. l. je bilo pri tej borzi dela 113 prostih mest prijavljenih, 256 oseb je iskalo dela, v 69 slučajih je borza posredovala uspešno in 15 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 25. oktobra pa je bilo 8282 prostih mest prijavljenih, 8601 oseb je iskalo dela, v 2865 slučajih je borza posredovala uspešno, 1336 oseb je odpotovalo. — **Delo išče:** 61 hlapcev, 8 oskrbnikov, ekonomov, 23 viničarjev, 4 rudarjev, 1 topilni mojster, 6 kovačev, 5 železostugarjev, 2 kleparja, 19 strojn. ključavničarjev, 4 mehaniki, 29 krojačev in šivilj, 3 monterji, 5 elektrotehnikov, 6 sedlarjev, 3 tapetniki, 2 brivca, 6 čevljarjev, 8 peric, 19 pekov, 1 pivovarilec, 7 mesarjev, 22 natakharjev in natakharic, 6 hotel. sobaric, 9 zidarjev, 3 slikarji, 4 tesarji, 14 slug, 67 tovarn. in pomožnih delavcev in delavk, 6 kurjačev, 22 trg. sotrudnikov in sotrudnic, 5 kontoristk, 2 knjigovodkinji, 1 fotografinja, 4 šoferji, 27 pisarniških moči, 1 hišnica, 124 gospodinj, kuharic, sobaric itd., 11 vzgojiteljic, 36 vajencev in vajenk. — **Delo je na razpolago:** 65 hlapcev in deklet, 2 viničarjema, 1 majerju, 50 rudarjem, 1 vrtnarju, 1 steklarju, 1 monterju, 4 cirkularistom, 2 ključavničarjema, 1 kotlarju, 1 lončarju, 6 krojačem, 2 čevljarjema, 1 slaščičarju, 2 fotografoma, 2 izkušeni kurjačema, 2 raznašalcema časopisov, 28 vajencev, 1 učiteljici, 2 vzgojiteljicama, 1 varuški, 3 izdelovalkam kravat, 1 kontoristki z znanjem srbohrvaščine, 1 šivilji za obleko, 10 šiviljam za perilo v tovarno, 2 raznašalkama časopisov, 2 postrežnicama, 10 tovarniškim delavkam, 44 kuharicam, 3 služkinjam, 3 sobaricam, 1 tovarniški vajenki.

Važno za trgovce!

Izšla je

Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1925,
kl ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je še danes najbolj vpoštevani in zahtevan od vsake slovenske rodbine.

Stane v nadrobni prodaji
Din 5.—.

Trgovci dobe pupust tako, da
je čeden zaslužek zasiguran.

Naroči se pri:

J. Blasnika nasled.

tiskarna in litografski umetniški zavod
v Ljubljani, Breg št. 12

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami
emajlirano, pločevinasto in ulije
posodo, porcelanasto, kameni-
nasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Mednarodni I. Bonča transporti

LJUBLJANA, BEOGRAD, MARIBOR
Selenburgova 7/II. Obiličev Venac 12. Aleksandrova 44.

Vrši carinsko posredovanje in vse špedicijske posle. Pre-
skrbuje dovoljenja za carine prosti uvoz industrijskega
materijala. Prevzema transporte za tuzemstvo in za vse
ostale države po fiksnih cenah.

Ker so s 1. novembrom ukinjene železniške carinske
agenture, se kot domače podjetje priporoča gg. trgovcem
in industrijalcem s prošnjo, da se za vse carinske in
špedicijske posle poslužujejo njegovega posredovanja.
Poslovanje strogo strokovno in solidno.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prilporeča
**špecerijsko
blago**

raznovrstno žganje
moko in

deželne pridelke
raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim

obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Oglašajte v »TRGOVSKEM LISTU«!

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovec, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodo-
vodov

Naprava strelovodov. - Kopališke in
klosetne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firnež,
barvo, lak in med vsake velikosti, kakor
tudi posod (škafle) za konzerve

Najboljše

„Pfaff“ šivalne
stroje

po ugodnih cenah in plačilnih pogojih
priporoča

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
negavice, potrebšćine za
čevljarje, sedlarje, riščice,
podloge (belgier), potreb-
šćine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanee, vesenine,
svile, tehnične decimalne
in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Ivan Jax & sin, Ljubljana
Gospodstvska 2.

Priporoča svojo bogato zalogo:
Pisalnih strojev „ADLER“ in „URANIA“.

Sivalnih strojev
za rodbine in obrte.

Voznih koles:

Dürkopp, Styria, Orožno kolo (Waffenrad).
Ceniki zastoj in franko!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

Iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premo-
govnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-
vrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadst.

JUGOEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Import **LJUBLJANA** Export

Vegova ulica 8

TRGOVINA

s špecerijakim, kolonijalnim, materijalnim blagom,
deželniimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi iz-
delki na debelo in drobno

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavica:
Din 50,000.000.—

Rezervni zakladi ca.
Din 10,000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brežice Gorica Metković Sarajevo
Celje Kranj Novi Sad Split
Črnomelj Maribor Ptuj Trst

AGENCIJA:

Logatec

Brzajavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št. 261, 413,
302, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANCNO STROKO SPADAJOČE POSLE